

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIJSKI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 138142 23 GŽ
Brčko, 24.10.2023. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacijski sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vijeću sastavljenom od sudaca Maide Kovačević kao predsjednice vijeća, Roberta Jovića i Srđana Nedića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja JZU „Zdravstveni centar Brčko“ Brčko distrikt Bosne i Hercegovine zastupan po Pravobraniteljstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, protiv tuženog N.U. iz B., zastupanog po opunomoćeniku Srđanu Marjanoviću, odvjetniku iz Brčkog, radi isplate, v. sp. 121.205,37 KM, odlučujući o žalbi tužitelja i tuženog izjavljenih protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 138142 21 P od 23.3.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 24.10.2023. godine, donio je sljedeću

P R E S U D U

Žalba tužitelja JZU „Zdravstveni centar Brčko“ Brčko distrikt Bosne i Hercegovine i žalba tuženog N.U. iz B. se ODBIJAJU i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 138142 21 P od 23.3.2023. godine POTVRĐUJE.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 138142 21 P od 23.3.2023. godine (u daljnjem tekstu: prvostupanjska presuda ili ožalbena presuda) odlučeno je na sljedeći način:

„I Obavezuje se tuženi N.U. iz B. da tužitelju JZU „Zdravstveni centar Brčko“ Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, isplati i to: iznos od 91.836,87 KM, po osnovu povrata isplaćenih bruto plata, iznos od 4.205,04 KM, po osnovu povrata isplaćenih troškova upisnine, te iznos od 12.502,96 KM, po osnovu povrata naknade za odvojeni život, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 23.04.2021. godine kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude.

II Sa viškom tužbenog zahtijeva, tužitelj se odbija.

III Obavezuje se tuženi N.U. iz B. da tužitelju JZU „Zdravstveni centar Brčko“ Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, naknadi troškove postupka u iznosu od 6.122,00 KM, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude“.

Tužitelj JZU Zdravstveni centar Brčko“ Brčko distrikt Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: tužitelj) pravovremeno izjavljenom žalbom prvostupanjsku presudu pobija u dijelu kojim je tužbeni zahtjev odbijen (zahtjev za isplatom naknade na ime dežurstva i pripravnosti) „iz razloga predviđenih čl. 328. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH“ sa prijedlogom ovom sudu, kao drugostupanjskom da „sukladno odredbi čl. 350. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta BiH, žalbu tužitelja usvoji, prvostupanjsku presudu preinači, te usvoji u cijelosti tužbeni zahtjev tužitelja, a tuženog obveže da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka“.

Tuženi N.U. iz B. (u daljnjem tekstu: tuženi) pravovremeno izjavljenom žalbom prvostupanjsku presudu pobija u cijelosti zbog „povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava“ sa prijedlogom ovom sudu da „prihvati prvostepenu presudu na način da u cijelosti odbija tužbeni zahtjev kao neosnovan ili ukine prvostepenu presudu i predmet vrati prvostepenom sudu u fazu glavne rasprave na ponovno odlučivanje“.

Tužitelj i tuženi nisu dostavili odgovore na izjavljene žalbe suprotnih strana.

Žalbe tužitelja i tuženog nisu utemeljene.

Nakon što je prvostupanjsku presudu ispitao u smislu odredbe članka 341. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18, u daljnjem tekstu Zakon o parničnom postupku ili ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede.

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici je zahtjev tužitelja (konačno opredijeljen na ročištu za glavnu raspravu od 23.3.2023. godine) kojim traži da mu tuženi isplati i to: iznos od 104.497,37 KM, temeljem povrata isplaćenih bruto plaća, iznos od 4.205,04 KM, temeljem povrata isplaćenih troškova upisnine kao i iznos od 12.502,96 KM, temeljem povrata naknade za odvojeni život, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od 23.4.2021. godine kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana po pravomoćnosti presude (u daljnjem tekstu: tužbeni zahtjev).

Temeljem provedenih dokaza tijekom prvostupanjskog postupka, prvostupanjski sud je utvrdio činjenično stanje koje se u bitnome ogleda u sljedećem:

- da je tuženi N.U. bio zaposlen kod tužitelja na poslovima radnog mjesta doktor medicine - služba hitne medicinske pomoći - Dom zdravlja, na neodređeno vrijeme počev od 20.8.2014. godine;

- da su stranke zbog potreba tužitelja, zaključile Ugovor o reguliranju prava i obveza temeljem specijalizacije broj 1854/17 od 21.11.2015. godine (u daljnjem tekstu: Ugovor o specijalizaciji) kojim se tužitelj obvezao da snosi sve troškove tuženog vezano za obavljanje specijalističkog staža i polaganje specijalističkog ispita iz oblasti opće kirurgije na Medicinskom fakultetu u Beogradu, da mu za vrijeme specijalističkih studija isplaćuje naknadu za dodatak zbog odvojenog života od obitelji, zatim redovnu plaću, cjelokupno plaćanje troškova specijalizacije ustanovi u

koju je specijalizant upućen radi obavljanje specijalizantskog staža, te da tuženom odobri plaćeno odsustvo u trajanju od 30 dana za pripremu polaganja specijalističkog ispita;

- da se tuženi istim ugovorom obvezao da u roku od 5 godina završi odabranu granu specijalizacije, kao i da po završenoj specijalizaciji ostane na radu kod tužitelja na poslovima specijaliste, dvostruko dulje vrijeme od vremena trajanja specijalizacije, da ukoliko se poslije završetka specijalizacije ne vrati na rad kod tužitelja ili ne ostane na radu dvostruko dulje vrijeme od vremena trajanja specijalističkog obrazovanja, da tužitelju vrati sva primljena sredstva uložena u njegovu specijalizaciju;

- da je tuženi sa specijalističkim studijama započeo 19.10.2017. godine, dok je zahtjev za sporazumni raskid radnog odnosa podnio tužitelju 8.4.2020. godine;

- da je tužitelj tuženom kao i sve druge doktore medicine koji su bili upućeni na specijalizantski staž dana 16.03.2020. godine odmah pozvao da se javi u matičnu ustanovu,

- da je provedenim vještačenjem po vještaku ekonomske struke Sandre Vidaković utvrđeno da ukupan iznos isplaćenih novčanih sredstava, odnosno troškova koje je tužitelj isplatio glede odobrene specijalizacije tuženom iznosi od 121.205,37 KM i to: ukupna visina novčanih sredstava isplaćenih temeljem bruto plaća iznosi 104.497,37 KM (sa uračunatim radnim satima temeljem pripravnosti i dežurstva u iznosu od 12.660,50 KM), ukupna visina novčanih sredstava isplaćenih temeljem troškova upisnine i troškova prve rate prve godine specijalizacije iznosi 4.205,04 KM, ukupna visina novčanih sredstava isplaćenih temeljem naknada za odvojeni život iznosi 12.502,96 KM, tako da ukupan iznos isplaćenih novčanih sredstava, odnosno troškova koje je tužitelj isplatio u povodu odobrene specijalizacije tuženom umanjen za ostvarene radne sate po osnovu pripravnosti i dežurstava iznosi 108.544,87 KM, kao i

- da je tužitelj sa svoje strane ispunio u cijelosti ugovorne obveze za razliku od tuženog koji je za vrijeme specijalizacijskog staža odlučio da raskine radni odnos sa tužiteljem. U konkretnom slučaju, nije došlo do sporazumnog raskida radnog odnosa između tužitelja i tuženog kako je to zahtijevao tuženi, nego je nakon donošenja rješenja stegovnog povjerenstva, tuženom izrečena stegovna mjera – prestanak radnog odnosa zbog teže povrede radne dužnosti.

Kod takvog utvrđenog činjeničnog stanja, prvostupanjski sud je zaključio da su otkazivanjem ugovora o radu nastupile posljedice propisane odredbom članka 12. Ugovora o specijalizaciji, pa kako tuženi nije ispunio ugovorne obveze, za razliku od tužitelja koji je sve obveze iz ugovora pravovremeno ispunio, to je prvostupanjski sud, primjenom, između ostalog (i) odredbi članaka 124, 262. i 277. ZOO-a, odlučio kao u stavku I izreke ožalbene presude, dok je stavkom II izreke tužitelja sa viškom tužbenog zahtjeva odbio, nalazeći da tužitelju ne pripada pravo na isplatu (povrat) novčanih sredstava isplaćenih tuženom temeljem pripravnosti i dežurstva jer bi u tom slučaju „tuženi bio lišen prava na zaradu, odnosno sud je mišljenja da se zarada po osnovu pripravnosti i dežurstva ne može podvesti pod odredbu člana 12. predmetnog Ugovora o regulisanju prava i obaveza po osnovu specijalizacije“. Odluku o troškovima parničnog postupka sadržanu u stavku III izreke ožalbene presude,

prvostupanjski sud je donio temeljem članka 120. stavak (1) ZPP-a a u svezi sa člankom 11. Zakona o Pravobraniteljstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine uvažavajući pri tome uspjeh tužitelja u ovom postupku u omjeru od oko 90%.

Tužitelj i tuženi žalbama u bitnome pobijaju prvostupanjsku presudu, kako iz razloga što prvostupanjski sud nije izvršio pravilnu i cjelovitu ocjenu izvedenih dokaza, tako i iz razloga što u obrazloženju odluke nije dao jasne razloge zbog kojih je djelomično udovoljio tužbenog zahtjevu, pa tako tužitelj navodi da nije bilo mjesta zaključku prvostupanjskog suda da tužitelju ne pripada pravo na povrat novčanih sredstava isplaćenih tuženom za vrijeme specijalizacije a temeljem pripravnosti i dežurstva, dok tuženi nalazi da prvostupanjski sud nije imao temelja uopće udovoljiti tužbenom zahtjevu tužitelja kod toga da su tuženom za vrijeme specijalizacije isplaćivane naknade plaće a tužitelj je tužbenim zahtjevom tražio isplatu (povrat bruto) plaća, zbog čega je, prema mišljenju tuženog, tužbeni zahtjev trebalo u cijelosti odbiti kao neutemeljen. Naposljetku, tužitelj i tuženi ukazuju da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio i materijalno pravo, u kom smislu su dali vlastito tumačenje određenih odredbi materijalnih propisa za koje su smatrali da su od značaja za pravilno rješavanje predmetne pravne stvari.

Naime, suprotno rezoniranju tužitelja i tuženog, ovaj sud nalazi da ožalbena presuda nije donesena povredom odredaba postupka na koju tužitelj i tuženi sadržajem žalbenih navoda ukazuju (članci 8. i 311. stavci (4) i (5) ZPP-a), jer je prvostupanjski sud dokaze provedene u postupku cijenio kako to nalaže odredba članka 8. Zakona o parničnom postupku (pojedinačno i u međusobnoj svezi), a što je razvidno sa treće stranice posljednji pasus, četvrte, pete i šeste stranice te osme stranice treći pasus obrazloženja ožalbene presude, a za zaključak o djelomičnoj utemeljenosti tužbenog zahtjeva, naveo je razloge koji predstavljaju valjane i dostatne razloge (stranice sedma i osma obrazloženja ožalbene presude), zasnovane na slobodnoj ocjeni dokaza provedenih u postupku, pri čemu je svakom dokazu, pa tako i iskazima te nalazima i mišljenja vještaka ekonomske struke kao i drugoj materijalnoj dokumentaciji, dao odgovarajući značaj i na osnovu toga utvrdio sve činjenice koje su važne za odlučivanje o postavljenom tužbenom zahtjevu.

Slijedom navedenog, prvostupanjski sud nije počinio povredu odredaba parničnog postupka iz članka 8. Zakona o parničnom postupku samo zato što je ocijenio provedene dokaze drugačije nego što parnične stranke smatraju da ih je trebalo ocijeniti, odnosno izveo drugačije zaključke od parničnih stranaka. Naime, pravo ocjene dokaza zadržano je za sud i prvostupanjski sud je taj koji odlučuje koje će činjenice uzeti kao dokazane prema svom uvjerenju i na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka. Prema tome, time što prvostupanjski sud provedene dokaze nije tumačio onako kako tužitelj i tuženi misle da ih je trebalo tumačiti nije počinjena povreda odredaba parničnog postupka, obzirom da je prvostupanjski sud kritički analizirao i savjesno ocijenio provedene dokaze koje su stranke ponudile na okolnosti (ne)utemeljenosti tužbenog zahtjeva i za što je dao jasne, dostatne i argumentirane razloge, upravo prema standardu obrazložene sudske odluke, zbog čega nije ostvarena ni povreda odredbe članka 311. stavci (4) i (5) ZPP-a na koju tuženi sadržajem žalbenih navoda neutemeljeno ukazuje, s tim da pitanje pravilnosti izvedenih činjeničnih i pravnih zaključaka prvostupanjskog suda može biti

predmetom instancione kontrole kroz žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešne primjene materijalnog prava.

Dalje, nema mjesta ni žalbenom razlogu pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, koje se prema tuženom ogleda u tome da „tuženi za vrijeme trajanja specijalizacije nije primao platu (nego naknadu plaće), pa je samim tim i neosnovano od njega tražiti vraćanje bruto plate“.

Naime, iako tuženi u žalbi pravilno ukazuje na pojmovnu razliku između plaće i naknade plaće, takvo stanje stvari nema onaj utjecaj na pravilnost prvostupanjske presude koji mu tuženi neutemeljeno žalbom ukazuje. Više je razloga za ovakav zaključak ovog suda.

Odredbom članka 61. stavak (1) Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 19/06 – pročišćeni tekst, 19/07, 25/08, 20/13, 31/14 i 1/15, u daljnjem tekstu: stari Zakon o radu ili stari ZOR), a koji je bio na snazi u vrijeme zaključenja Ugovora o specijalizaciji, regulirano je da uposlenik ima pravo na naknadu plaće za razdoblje u kojem ne radi zbog opravdanih slučajeva predviđenih ovim zakonom, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom, uključujući godišnji odmor, privremenu nesposobnost za rad, roditeljski dopust, plaćeni dopust i slično. Navedena odredba je u bitnome sukladna sa odredbom članka 94. stavak (1) važećeg Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 34/19, 2/21 i 6/21, u daljnjem tekstu: Zakon o radu ili ZOR) kojom je regulirano da uposlenik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme odsustvovanja s rada u slučajevima predviđenim ovim zakonom, općim aktom i ugovorom o radu.

Slijedom navedenog, uposlenik ima pravo na naknadu plaće samo u situaciji kada mu zakon, podzakonski akt kao i ugovor o radu priznaje pravo odsustva od obveze izravnog rada kod/za poslodavca, a što svakako jeste odsustvo radi stručnog osposobljavanja i usavršavanja za rad u vidu specijalizacije u drugoj zdravstveno-obrazovnoj instituciji, kakav je bio slučaj i sa tuženim, obzirom da je tuženom, temeljem rješenja Odjela za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 05-1148SC-0002/17 od 24.8.2017. godine i Ugovora o specijalizaciji, priznato pravo odsustva sa redovitog rada kod tužitelja uz obvezu kontinuiranog i vremenski točno određenog rada (stručnog usavršavanja) pri Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Stoga, i ovaj sud nalazi da je tuženi, za vrijeme obavljanja specijalističkog rada kod druge zdravstveno-obrazovne institucije, imao pravo na naknadu plaće, a ne i na plaću (koje pravo proizilazi iz izravnog i neposrednog obavljanja rada kod/za poslodavca), u konkretnom slučaju u visini pune plaće koju je isti ostvarivao na radnom mjestu koje je obavljao kod tužitelja prije upućivanja na specijalizaciju, a kako to proizilazi iz odredbe članka 3. Ugovora o specijalizaciji kojom je ugovoreno da specijalizantu za cijelo vrijeme specijalističkog staža traje radni odnos kod tužitelja na radnom mjestu na kojem je bio do momenta upućivanja na specijalizaciju, a što uključuje i ostvarenje istih onih prava koje je tuženi ostvario prije odlaska na specijalizaciju, kako u kvalitativnom tako i kvantitativnom smislu (visina i isplata naknade plaće koju je tuženi ostvarivao za vrijeme specijalizacije nisu ni sporni u ovom predmetu).

Međutim, iako je tužitelj tužbenim zahtjevom potraživao od tuženog, između ostalog i isplatu (povrat) isplaćenih bruto plaća, a pravilno bi bilo povrat isplaćenih bruto naknada plaća, to samo po sebi nema utjecaj na određenost tužbenog zahtjeva u ovom dijelu, obzirom da je tužitelj svoj tužbeni zahtjev upravo i zasnivao na činjenici da je tuženi za vrijeme specijalizacije primao „naknadu plate u cijelosti (...) a sve prema Ugovoru o reguliranju prava i obaveza za vrijeme specijalizacije“, a koje potraživanje tužitelja kao takvo (znači kao naknada plaće a ne i plaća) je u konačnosti potvrđeno i kroz platne liste tuženog u kojima se osobni dohodak tuženog prikazivao ne kao redoviti rad nego kroz stavku „plaćeno odsustvo“ kada uposleniku nesporno i pripada pravo na naknadu plaće.

Osim toga, u okolnostima slučaja u kojem je poslodavac, ovdje tužitelj, uputio uposlenika, ovdje tuženog, na obavljanje specijalističkog rada u drugu zdravstveno-edukativnu instituciju, iznos neto naknade plaće je istovjetan iznosu neto plaće, a koja situacija nije drugačija ni sa bruto iznosima naknade plaće i plaće (a kako to proizilazi iz usporedbe platnih lista tuženog sa rezultatom nalaza i mišljenja provedenog ekonomskog vještačenja), pa kada je to tako (isti novčani ekvivalent između bruto plaće i bruto naknade plaće), neutemeljenim se cijene žalbeni navodi tuženog kojim ukazuje da je zbog činjenice da je tužbeni zahtjev bio usmjeren prema povratu isplaćenih bruto plaća (a ne i bruto naknada plaća), prvostupanjski sud bio u obvezi takav tužbeni zahtjev odbiti kao neutemeljen, baš kao i oni žalbeni navodi čijim sadržajem tuženi ukazuje da je prvostupanjski sud, donošenjem ožalbene presude, odlučio izvan okvira tužbe i postavljenog tužbenog zahtjeva.

Naposljetku, nije ostvaren ni žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava kojim i tužitelj i tuženi pobijaju prvostupanjsku presudu.

Prije svega, iako tuženi s pravom ukazuje da je prvostupanjski sud (na stranici 7. posljednji pasus) pogrešno primijenio materijalno pravo kada je utvrđeno činjenično stanje podveo pod odredbe članaka 154. stavak (1) i 158. ZOO-a, nalazeći da tužitelju pripada zaštita temeljem instituta naknade štete, takvo stanje stvari nije dovelo do ostvarenja žalbenog razloga pogrešne primjene materijalnog prava u okolnostima konkretnog slučaja, obzirom da iz obrazloženja prvostupanjske presude (stranica 8. posljednji pasus) također proizilazi da je prvostupanjski sud tužbenom zahtjevu tužitelja djelomično udovolji (i) temeljem odredbi članaka 124. i 262. ZOO-a, znači primjenom pravila koja vrijede za situaciju kada jedna ugovorna strana ne ispuni svoju obvezu, a koje odredbe ZOO-a jesu relevantne za pravilno i zakonito presuđenje u ovom predmetu.

Dalje, pravilno prvostupanjski sud nalazi da tužitelju ne pripada pravo na povrat isplaćenih novčanih sredstava na ime pripravnosti i dežurstva koje je tuženi ostvario radeći kao ordinirajući liječnik za tužitelja (u konkretnom slučaju u iznosu od 12.660,50 KM) bez obzira što se, i za ovaj sud, nesporno radi o dodacima na plaću.

Ovo iz razlog što se u konkretnom slučaju ne radi o prihodima koje je tužitelj ostvario obavljajući specijalistički staž (kroz rad i edukaciju na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Beogradu), nego se radi o nagradi (zaradi) koju je tužitelj ostvario za svoj liječnički rad kod tužitelja (u Brčkom, u pravilu tijekom vikenda) i za tužitelja (kao svoju matičnu zdravstvenu ustanovu), a koje aktivnosti tužitelja nisu

poduzimane ni izravno ni neizravno u svezi sa odobrenom specijalizacijom, pa nagrade ostvarene u svezi sa istim ne mogu ni biti tretirane kao troškovi nastali u svezi sa obavljanjem specijalističkog staža.

Na temelju svega navedenog a kako nisu utemeljeni razlozi zbog kojih tužitelj i tuženi pobijaju prvostupanjsku presudu, a ni razlozi o kojima ovaj sud vodi računa po službenoj dužnosti, te kako odluku o troškovima sadržanu u stavku drugom izreke prvostupanjske presude parnične stranke pobijaju samo kroz pobijanje odluke o glavnoj stvari, jer u žalbi konkretnim prigovorima ne ukazuju da odluka o troškovima nije pravilna, valjalo je primjenom odredbe članka 346. Zakona o parničnom postupku žalbu tužitelja i tuženog odbiti i prvostupanjsku presudu potvrditi, odnosno odlučiti kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNICA VIJEĆA

Maida Kovačević